

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemnik:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upraviteljske prejemnik:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naredilne in inseratne
sprejema upraviteljske v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 300.

V Ljubljani, v sredo, 30. decembra 1903.

Letnik XXXI.

Pija X., Motu proprio.

Grozne stvari so se nalogali liberalci o zadnji izjavi svetega očeta. Najpodlejše je legal »Slov. Narod«, kateri je stavek za stavkom podrgel papeževemu pismu same neresnice z brezstidno frivolnostjo. Sicer je to pismo namenjeno edinole italijanskim katoličanom, vendar so nekatere točke bolj splošnega značaja; zato kratko tu priobčujemo navodilo Pija X.

Pred vsem se papež Pij X. sklicuje na enciklike Leona XIII. »Mi, ki spoznavamo ravno tako, kakor naš prednik, potrebo, da se javno delovanje v krščanskem ljudstvu vodi pravilno, zahtevamo, da se ta (Leonova) navodila natančno in popolno izpolnjujejo in da se nihče ne predrzne odstopiti od njih.« Devetnajst točk je nato izpisanih iz enciklik Leonovih, katere označujejo krščansko stališče nasproti anarhizmu, komunizmu in liberalizmu.

Prve tri točke določujejo, da so vsi ljudje sicer enaki pred Bogom, da pa morajo vendar biti oblasti, gospodarji in slugi, katere pa mora vezati vez ljubezni. Pomagati si morajo, če so tudi neenaki, da dosežejo svoj zadnji smoter v nebesih in na zemlji materialno in нравno blagostanje. Četrta točka določuje, da človek nima le pravice do rabe stvari, ampak tudi do trajne posesti.

Petič: Naravna pravica je zasebna lastnina kot plod dela, pridnosti, prenosa posesti ali podarjenja, in vsakdo sme z njo razpolagati po svoji volji. Sestič: Razločujejo se naj dolžnosti pravice in ljubezni; pravne zahteve nastajajo le ob kršenju pravičnosti.

Sedmič: »Pravne dolžnosti delavca so: Popolnoma zastaviti svojo moč pri delu, kakor je pogojeno v popolni svobodi in po pravici, ne škodovati lastnini in osebi delodajavca, pri obrambi lastnih pravic se ogibati nasilja in nezvestobe.«

Osmič: »Delodajavec mora delavcem dati pravično plačo; njihovih prihrankov ne sme oškodovati s silo; dati jim mora prostega časa za izvrševanje verskih dolžnosti; ne sme jih izpostavljati pogubnim izkušnjavam in нравnim nevarnostim; ne sme jih odvrnati od rodbinskega življenja in ljubezni do štedljivosti; ne sme jim nakla-

dati del, ki so nad njihovo moč ali niso primerne njih starosti ali spolu.

Devetič: Bogataši in premožnejši sloji morajo ubožce in slabotne podpirati, kakor ukazuje evangelij.

Desetič: Reveži naj se pa ne sramujejo uboštva in naj ne zavračajo daru bogatejšega in naj imajo pred očmi Jezusa Odrešenika, ki bi bil lahko rojen v bogastvu, pa se je storil ubožnega, da revščino počasti in jej da odlične zasluge za večno življenje.

Enajstič: K rešitvi delavskega vprašanja morejo mnogo pripomoči kapitalisti in delavci sami z napravami, ki dajejo potrebno pomoč ubogim, in s tem, da se oba sloja približujeta in združujeta. To se godi po društvi za vzajemno pomoč, po raznih zavarovalnicah, po obrambnih napravah za mladostno delavstvo in pred vsem z rokodelskimi in delavskimi društvi.

To so splošna določila. Slede navodila za italijansko krščansko demokracijo. Dvanajsta točka naglašja, da je njen glavni namen javno delovanje v krščanskem ljudstvu, pri katerem ne sme kakor socijalnodemokratska stranka omajevati načel zasebne lastnosti. »Italijanska krščanska demokracija se mora vzdržati popolnoma vsake politične akcije, katere je v sedanjih okoliščinah, iz razlogov najvišje važnosti, vsakemu katoličanu zabranjena.«

To je tista točka papeževga pisma, katero zlorabljajo liberalci. A to ni nič novega: Vzeta je doslovno iz Leonovega navodila »Graves de communie«. Prvič je namenjena le Italijanom, drugič pa tudi njim zabranjuje le ono politično delovanje, ki je bilo že doslej zabranjeno: namreč vstop v rimski parlament, katerega sedanjí papež ravno tako ne priznava, kakor ga ni prejšnji.

Naslednje točke zahtevajo, da naj se katoličani podvržejo navodilom škofov, naj bodo popolnoma edini v svoji organizaciji, katero papež iznova potrjuje in hvali, katoliški pisatelji naj podvržejo spise o veri, krščanski morali in naravni etiki škofovemu odobrenju, duhovniki tudi druge spise; če nastanejo prepiri, naj se ne pobijajo v javnosti, ampak naj spor dajo pravično razsoditi cerkveni oblasti, in naj ne pišejo v ta-

kem tonu, da bi hujskali ljudstvo proti premožnim slojem.

To so določbe, od katerih ni niti ena nova. Novo je le to, da jih je sveti oče pregledno zbral in sestavil. Ako se italijanski katoličani ravna po njih, bo le v največjo korist katoliški stvari in vsemu italijanskemu ljudstvu.

Kako so mogli iz teh lepih, povsem upravičenih navodil liberalci narediti tak nestvor, kakor so ga zdaj podrgli papežu? S tem dokumentom papež Pij X. ni izpremenil niti ene točke dosedanjega socialnega programa, ampak ga je le potrdil, ker je nalašč vse doslovno prevzel iz enciklik svojega prednika. Značilno je pa to, da posebno naglašja sveti oče socialno delo v a n j e s k o r i s t n i m i d r u š t v i, izmed katerih omenja posebno stanovska delavska in obrtna društva. Samooobsebi je umevno, da spadajo sem tudi kmetijska društva. Tu je pravo polje krščanske demokracije, ne le v Italiji, ampak tudi pri nas.

Na delo torej — in ne plašimo se liberalcev, ki s svojimi lažmi kažejo le svojo onemoglost!

Ruska politika v Mandžuriji in Makedoniji.

Sedaj predstavlja zasedanje kitajskih provinc Mandžurije najvažnejše vprašanje slovanskega sveta. Nikdar ni bilo na svetu mogoče države, ki bi ne imela proste poti okrog sveta, t. j. proste poti v oceane.

Rusija je že bila v 11. in 12. stoletju močna država z nič manjšo kulturo, kakor so jo imele zahodno-evropske države. Vzhodno in Črno morje sta se zvali r u s k i m o r j i. Solski zakon, ki ga je postavil Jaroslav I., vladar Rusije v prvi polovici enajstega stoletja, in njegov pravni kodeks »Russkaja pravda«, pričeta o kulturi tedanjih Rusov. Po njegovi smrti je razpadla Rusija v dve pravni državi, in to so porabile tuje države, da uničijo Rusijo in so začele prodirati od zapada proti vzhodu. Nemški viteški red, pravzaprav razbojniška tolpa, je skupaj s Švedi in Mongoli napadel Rusijo. Napad se je posrečil: Rusko Vzhodno morje je prišlo v oblast nemških viteзов, ki so iz prejšnje ruske obmorske dežele vstvarili tri nemške province. Švedi so zaprli Rusiji Severno morje, Mongoli pa so uničili ruski zavezni

državi ob Črnem morju in podjarmili še ostalo Rusijo.

Po 250 letih so otresli Rusi raz sebe mongolski jarem, potem so si osvojili Sibirijo. Po 500 letih so naredili Rusi konec gospodarstvu nemškega viteškega reda na zapadu. Peter Veliki je vzel Svedom ono zemljo, kjer stoji sedaj Petersburg, ruska prestolnica, in Katarina II. je zapodila Turke od Črnega morja. Odprta je torej bila Rusiji morska pot proti zapadu, severu in deloma tudi proti jugu, a zaprta ji je ostala pot v Vzhodni, t. j. Tihi ocean, ker je pristanišče Vladivostok več mesecev v letu zamrznjeno. In ravno Tihi ocean preti v najbližji bodočnosti strašno zagrmeti.

Evropski narodi, oziroma Balokožei so si porazdelili dežele ob Atlantskem in Indijskem morju, to je, Afrika, Amerika, Avstralija in Indija so postale evropska posest, in sedaj pride na vrsto obala ob Tihiem morju. Ako Rusija pri tej porazdelitvi noče izgubiti ne le svojega deleža, ampak ako se hoče izogniti tudi nevarnosti, da izgubi Vladivostok z vzhodno Sibirijo, t. j. da mora pot v Tiho morje izročiti Japonski, Angleški ali Severni Ameriki, je dolžna pripraviti se za vojsko. In to je zdaj tudi storila.

Že 100 let sem skušajo Angleži, Japonci in Amerikanci vse mogoče, da zavrnejo rusko brodovje od Tihega morja in da vzamejo ruski posesti, vzhodni Sibiriji, vso vrednost: Japonski Flibustri so vdrali v deželo, iskanci zlate rude, tatinski lovci in ribarji so kradli po Sibiriji, Amerikanci so z oboroženo roko zasedali bližnje otoke, angleško brodovje je izvrševalo tam pravcate blokade, vse to roparsko početje je bilo na dnevnem redu, in zato je car Aleksander III. sklenil zidati sibirsko železnico, da bi se mogla vzh. Sibirija ne le braniti, temveč tudi agresivno nastopiti. Ta car je bil ženjalen človek, ki je v naprej videl, kaj vse se bo še godilo v Tihiem morju. Razen tega je hotel Aleksander III. iz Sibirije narediti prostor za izseljence, ker v evropski Rusiji se prebivalstvo namnoži vsako leto za dva odstotka. Na ta način Rusija ne potrebuje prekmorskih naselbin, ki se prej ali slej raznarodijo; v Sibiriji pa ostane naseljenec vedno Rus in kolonija ostane zvezana z materjo-deželo. V Sibiriji živi lahko 100 milijonov prebivalcev, ker je tako velika kot vsa Evropa, in šteje zdaj le 6 milijonov duš.

Komaj je začela Rusija zidati sibirsko železnico in sklenila s Kíno v ta namen pogodbo, je izbruhnila japonska vojna s Kitajsko. Japonska, naščuvana od Anglije, je hotela preprečiti ruski načrt in zasedla ravno oni kos zemlje, ki ga je Rusija po pogodbi dobila od Kine. Rusija, katero je podpirala Nemčija, je zahtevala od Japana,

LISTEK.

Pisma s pota.

Poljski napisal H. Sienkiewicz.
Posl. Podravski.
(Dalje.)

Grda navada, žvečiti tobak, se res že opušča, zlasti po velikih mestih, vendar je še zelo razširjena. Ako se ozreš po prvi boljši družbi ljudi, zapaziš, da večina moških karjev sistematično giblje z ustnicami, kakor bi pripadali k prežvekovalcem, pri čemer jim lica, nabasana od znotraj s tobakom, izgledajo, kakor bi bila otekla. V hotelih in gostilnah, kjer je zgolj mramor, so prilepljeni celo tiskani napisi, s katerimi se prosi občinstvo, naj bi izvolilo pljuvati v pljuvalnike, ne pa na mramor, kateri se od tega kvari in maže. Sicer pa se nahaja povsod obilica pljuvalnikov, kakor v zasebnih, tako tudi v javnih prostorih.

Toda amerišanska neolikanost se ne kaže zgolj v teh običajih. Od mize vstanejo, ne da bi zahvalili drug drugega za družbo; v pozdrav pokimajo z glavo ali z

roko; v razgovoru drže drug drugega za gumb, ali za zalek od suknje, in ta običaj je tako razširjen, da je celo med gospodarji in služabniki v navadi; končno ne smemo klobukov niti v zasebnih stanovanjih, suknje pa mečejo od sebe povsod, tudi v ženski družbi, ali celo na mestih, kjer je takšno ravnanje že samo na sebi povsem nespodobno.

V New Yorku zaradi pomanjkanja časa sicer nisem obiskal nobenega javnega uradnega prostora, pač pa se mi je to posrečilo par mesecev pozneje, ko sem bil navzoč na zasedanju porotnikov v Sacramento, v prestolnici Kalifornije. Sodnik predsednik je sedel na posebnem stolu in se mučil z glasnim žvečenjem, gibajoč pri tem z ustnicami kakor vol ter zrl z medlim pogledom po vseh navzočih; porotniki so sedeli brez suknj ter takisto žvečili tobak; pa so na svojih stolihi skoro bolj ležali, nego sedeli; tudi odvetniki so imeli na sebi zgolj telovnike, in občinstvo je držalo noge nad glavami in bilo pokrito; vsi pa so pljuvali, kakor bi vleкли posebno plačo za to; cela družba je napravila name, privajenega na

veljavo in slovesnost evropskih sodišč, takšen vtis, kakor umazana nemška pivnica (*kneipe*), o kateri se lahko reče, da si človek tam svobodneje oddahne, čimprej ji pokažejo hrbet.

Zagotavljali so mi, da je v manjših mestih še dokaj slabše. Mogoče bi se še oprostila sodiščem njih republikanska preprostost in neolikanost, ako bi bila takisto republikanska njih vest in pravica v obsodbah. Toda Američani sami priznajo, da ni bolj goljufivih sodišč na svetu, kakor so njihova. Ako hočeš tukaj s suho nogo prekorati blato, namaži pravico, kakor govori stari John, in pravica ti namaže škornje. To je ena najsvetejših resnic na svetu. Toda te besede ne veljajo samo sodiščem, marveč vsemu sistemu uprave v Zedinjenih državah; nikjer ni namreč javna vest tako zaspana kakor tukaj. Vzroke čitatelji lahko pogodijo. Plače uradnikov so sploh majhne, penzij niti nimajo; pri tem je neprestano borba republikanske stranke z demokratično in neprestano se nagiblje zmaga sedaj na eno, sedaj zopet na drugo stran. Vse to ne dopušča enim in istim osebam vstrajati dolgo pri

uradih. Vsaka stranka zapodi, polastivši se vlade, takoj vse poprejšnje uradnike ter jih nadomesti s svojimi privrženci, kateri smatrajo to za nagrado in videč, da se nad eno ali dve leti na tem ognjišču ne bodo grelí, se trudijo izkoristiti to priliko, kolikor je mogoče.

Tak sistem pa je zelo škodljiv, in vsa ona velikanska lopovstva, o katerih pišejo tukajšnji in drugotni časopisi, so sad njegovega vpliva. Toda ta sistem je tako tesno združen z republikanskimi napravami Zedinjenih držav, da tvori njih osnovno bistvo, in da je tu vsaka izprememba nemogoča.

Ako bi se končno ta sistem tudi dal predrugačiti, nastalo bi iz tega novo zlo. V vsaki ljudovladi, naj si že bo katerakoli, je treba, da vsi uradniki delajo v zmislu vlade, to je v zmislu vladajoče večine; sicer se vsikdar izoimi stanje podobno onemu, kakršno je bilo še pred nedavnim in je v nekem oziru še sedaj v Franciji, kjer je vlada republikanska, uradniki pa so monarhični. Na tem razpotju med Sasom in Lasom pa se kreta omamljeni narod, ki ne vé, kako priti iz tega začaranega kroga in kam iti dalje!

naj svoj plen pustil. In Japan je luko Kiao-
Cao, kjer se je imela nehati sibirski želez-
nica, res zapustil, a jo izročil Nemčiji! Rusija
je dobila po dogovoru s Kimo drugo luko
Port-Arthur, si sežidala tam trdnjavo in iz-
peljala železnico do Port-Arthurja. Zopet so
se Angleži vtaknili vmes in zahtevali od
Kine, naj jim prepusti Weihai-Wei, ki leži
čisto blizu Port-Arthurja, seveda z namenom,
da škodijo Rusiji. Kitajska ljudstvo je vstalo
zoper to razkosavanje domovine in začela se
je znana vataja boksarjev. Kitajska vlada se
je pridružila tej vstaji, in na čudovit način
ni bila pregnana Japonska, Angleška ali
Nemčija iz svojih po krivici pridobljenih
kolonij, ampak Kitajci so vdarili na Ruso in
jim vzeli staro mesto Blagoveščensk, ki se
že 300 let nahaja v ruski oblasti. Rusi so
seveda pregnali kitajsko armado, katero so
vodili Angleži, in jo podili skozi vso Mand-
žurijo.

S tem zavrtnim napadom na Blago-
veščensk je bila naravno razdrita kitajsko-
ruska pogodba glede Port Arthurja in si-
birski železnice, in sicer od Kitajcev samih.
Mandžurija pa je tedaj pripadla Rusiji, do
katere ima po mednarodnem pravu vso pra-
vico. Saj mora tam tudi čuvati svoje mili-
jarde, ki jih je zazidala v deželi na podlagi
pogodbe.

Ko so se Angleži tepli z Buri v znani
roparski vojski, so se Rusi v Port-Arthurju
in okrog mesta močno utrdili. Tega pa Ja-
ponci in zlasti Angleži ne morejo pre-
boleti.

Kot tretja v zvezi nastopa zoper Ruse
še Severna Amerika. Nedavno si je v vojski
s Spanijo osvojila Filipine in dobila s tem
trdno podlago v Tihem oceanu. — Kitajska
za enkrat še molči. Ali ni nemogoče, da
Japan in Kina v zvezi z Germani in Romani
napadeta skupno Rusijo.

Položaj Rusije na daljnem Iztoku je
torej jako kočljiv; gre se za njene najvišje
interese. Ravno zato ne more tako eno-
glačno posesti v homatije na Balkanu, kakor
bi to bilo želeli. Rusija je v prejšnjem sto-
letju oslobodila na milijone Slovanov izpod
turške jarma, in l. 1848 je tudi prepre-
čila, da niso prišli Slovenci in
Čehi pod nemško oblast. Gotovo
je, da se potegne car tudi za Makedonce!
A izključeno je, da bi kdo mogel oslobodi-
telju ukazovati, kdaj naj izvrši svoje oslobo-
diteljsko delo. Dosedanje ruske vojske, ki
so se bile za oslobojevanje Slovanov, so ve-
ljane Rusijo na milijarde rubljev in na sto-
tisoče vojakov. Zato je nerazumljivo, zakaj
Macedonci niso slušali carja, ko jih je tako-
rekoč prosil, naj potpe.

Državni proračun.

Uradna „Wiener Ztg.“ je danes obja-
vila ces. naredbo, s katero se uveljavi za-
časni državni proračun za prvo polovico
l. 1904. Ker državni zbor ni rešil fin. zakona,
mora si vlada s § 14 dovoliti potrebni pra-
račun za bodočih šest mesecev, kakor tudi
računski zaključek za l. 1903. Ker je bilo
za tekoče leto treba dovoliti še nekaj kre-
ditov, znašajo troški 1.732.196.912 kron, do-
hodki 1.732.199.884 kron, torej prebitok
2972 kron.

Konec oportunitizma na Češkem.

„Information“ piše: Sebe sedaj se končno
vidi vtis, ki ga je naredil vladarjev nagovor
na češke zastopnike pri delegacijskih spre-
jemih. Češki radikalni krogi so lahko naj-
zadovoljnejši. Cesar ni mogla doseči njihova
agitacija, to je dosegel delegacijski sprejem.
Oportunitizmu na Češkem je zazvonil mrtvaški
zvon. Oni, ki so mislili, da bodo Čehi do-
segli najprej svoje zahteve, ako jih bodo
zmanjšali na minimum, so razočarani. Opor-
tunitizmu, katerega so mladostniki tako gnali
na višek, da so zgubljivali zaupanje svojih
volilcev, je bila očitana nenasitljivost. Vla-
darjeve besede so napravile na Češkem vtis,
kakršnega na Dunaju niso pričakovali. Danes
povdarjajo tudi najbolj konservativni češki
krogi, da bi bila nadejna prijetljivost od
strani Čehov sedaj neodpušljivi greh in da
morajo Čehi kreniti na pot politične radi-
kalizma. Se pred enim mesecem bi bil take
izjave od konservativne strani naravnost ne-
mogoče. O preobratu se ni čuditi. Dobra
volja čeških oportunistov ni bila pripoznana
in zato zmaga je radikalizem.

Ogrsko.

Ob začetku včerajšnje seje je bila na
predlog poslanca Ugrona zbornica prešla na
ter se je pokazalo, da ni navzočih dovolj
poslancev. Seja se je prekinila in čez četrt
ure zopet nadaljevala. Predsednik je prosil
zbornico, da bi smel ob novem letu sporo-
čiti cesarju voščila in udanost. To se mu je
dovolilo. Nadaljevala se je razprava o re-
krutni predlogi. Za posl. Lovaszyjem je
imel Ugron daljši obstrukcionistiški
govor. Rekel je, da krona nima pravice, z
izjavami dajati navodil medjarskemu parla-
mentu. Ogrska mora energično nastopiti za
samostojnost svojega zakonodajstva. Po ta-
rem pravu ima krona le toliko pravic, kol-
kor jih ji prepusti narod. Prva skrb Ogrske
je, da postane narodna država, ker zveza z

Avstrijo ne bo trajala večno. Poklicanje na-
domestnih rezervistov k orožnim vajam je
odveč; napadel je ostro domobranskega mi-
nistra Nyirija. Očital mu je, da si išče
teatralnih efektov. Nyiri mu je takoj od-
govoril jako sarkastično. Govoril je še posl.
Szluha.

Ministrski predsednik Tisza hoče
spremeniti zbornični poslovni red. Včeraj je
govoril o tem s poslancom Kossuthom in
Polonyijem; v svojem novoletnem
govoru se bo o tem določno izrazil. Prepre-
čiti hoče obstrukcijo v slučaju, kadar mora
zbornica rešiti državne potrebe.

Doslej so vstopili štirje pristaši Appo-
nyia zopet v liberalno stranko.

Trgovska pogajanja med Italijo in Avstrijo.

Splošno se meni, da pride v kratkem
do sporazuma med Italijo in Avstrijo glede
carinskih pogajanj. Da bi se pogodba skle-
nila takšna, kakor je bila, je izključeno. Do-
slej še ni prišlo do sporazumljenja. Včeraj
so imeli ogrski ministri o tem posvetovanje.
Poljedelski minister je poslal obširen odgo-
vor na italijansko poročilo v Rim. Iz Rima
se brzojavlja, da bo vprašanje glede vinske
klavzule zadovoljivo rešeno. Težkoče pov-
zroča ribarsko vprašanje. Z Dunaja se po-
roča, da trgovska pogajanja jako
dobro napredujejo, provizorij med Italijo in
Avstro-Ogrsko bo rešen še pred novim
letom.

Pogovor s srbskim ministrom zunanjih zadev.

„Novi Srbobran“ priobčuje pogovor s
srbskim ministrom zunanjih zadev Andr.
Nikolićem, ki je dejal, da naj se ne pozabi,
da so po krvavem dogodku 11. junija bile
pripoznane ustavne pravice in narodna svo-
boda. Odnosaji Srbije do Avstrije in Rusije
so dobri. V zadnjem času vlada neka na-
petost, a ne proti vladi, pač pa samo proti
zarotnikom. Z ozirom na odpust poslanikov
je dejal, da mora biti Srbija v svojem delu
samostojna. Kratki odpust avstrijskega po-
slanika ni v nobeni zvezi z onimi nameni,
katere nekateri v tem iščejo. Rusija je po
smrti metropolita Firmiliana Srbijo v Cari-
gradu krepko podpirala. Geslo Srbije je:
„Slovanstvo in Rusija!“ Razmere na Bal-
kanu so zapletene. Srbija bo sicer poslušala
velevlasti, ob enem bo pa tudi pri-
pravljena na vsak slučaj. S sedanjo
bolgarsko vlado ni sporazumljena, vendar
so odnosaji do Bolgarov dobri, tako da bi
v potrebi došlo do zveze. Mini-
ster je pozdravil zblíževanje Hrvatov in
Srbov v Banovini ter je dejal, da je le v
skupnem delu mogoč napredek obeh brat-
skih narodov.

Balkan.

V pogorju Perim se nahajajoče vstaške
čete bodo prišle v kratkem s svojim delo-
vanjem. Vodstvo svoje delovanje zelo pri-
kriva, da ne zve turški komisariat in tuje
diplomatične agencije o njenem delovanju.
Voditelj vstašev Kerčikov, ki je vodil zadnje
gibanje v vilajetu Adrijanopol in se nato
vzvil v Plovdiv, je odpotoval v Belgrad in
namerava od tod nastopiti svoje potovanje
po Francoskem, Italiji in Angleški, da na-
bira denar za revolucionarne namene.

Turški sultan igra še vedno dvojno
ulogo. Evropske velevlasti hoče preslepiti,
da izvršuje zaukazane mu reforme, po drugi
strani pa zatira slovensko prebivalstvo in
hoče na vstaše zvaliti vso krivdo makedon-
skih nemirov. Sultan do zdaj še ni storil
ničesar, kar sta mu Rusija in Avstrija za-
ukazali. Vse njegovo stremenje gre za to, da
odloži reforme, in po njegovem ukazu
skušajo to doseči tudi ministri. Kar se godi
in govori v ministrskih sejah, o tem ne zve
javnost ničesar. Porta je v zadnjih dneh z
veliko resnostjo poročala, da se turško pre-
bivalstvo samo upira reformam in da hoče
umoriti evropske civilne agente, a to vse ni
res. To vse si je turška vlada le izmislila,
da preslepi velevlasti in da zavleče reforme,
zahtevane v korist kristjanom. Rusija in
Avstrija pa sta navdž zahtevali od sultana,
naj izpolni njun zahteve, drugače boste
nastopili z izdatimi sili sredstvi. Turčija se
še vedno pripravlja na vojsko, ker misli, da
pride z Bolgarijo v konflikt.

Iz brzobjavk.

Rim. »Osservatore Romano« priobčuje
dekrete, s katerimi sta dva spisa Alberta
Houtiusa in pet spisov Alfreda Loisy-
sa postavljena na index.

San Domingo. V San Domingo
se je ustanovila provizorična vlada, ki ob-
sega celi sever republike. V vstaški repub-
liki Arna se je ustanovila provizorična
vlada.

Pariz. Novoimenovani ruski poslanik
v Parizu Neličev se je predstavil včeraj
predsedniku republike. Poslanik je dejal, da
mu je cesar naročil, vsa svoja moč posvetiti
vzdržanju in razvoju francosko-ruske
zveze. Loubet mu je odgovoril, da bo
tudi Francija neprenehoma delovala na
razvoju te zveze.

Pariz. Pri Waldeck-Rousseau se je
napravil abces na jetrih. Skoro gotovo bo
treba operacije.

Zagreb. Z ozirom na vesti, da je
zavež sv. Jeronima za Hrvate izgubljen, se
zagotavlja, da je vse storjeno, da bo za-
vod Hrvatom ohranjen.

Rim. »Giornale d'Italie« poroča, da
bo general Sasmundo imenovan poveljnikom
orožništva v Macedoniji.

Belgrad. Tu so razširjene govorice,
da bodo prihodnji teden zapustili trije adju-
tanti in trije ordonančni častniki dvorno
službo pri kralju. Da od zarotnikov ne bo
nihče razžaljen, določil je kralj, da bo odlo-
čevala srečka.

Dunaj. »Ostdeutsche Rundschau« bo
s 1. januar. spremenila naslov v »Deutsches
Tagblatt«.

Cetinje. Vojna uprava Črne gore
je dovršila v Podgorici zgradbo lepe vo-
jašnice.

Belgrad. Čuje se, da bo radi mani-
festacije pred francoskim konzulatom tudi
francoski poslanik odpotoval.

Černovice. Bukovinski dež. zbor
se je v ponedeljek zopet sešel, in upati je,
da se bo zasedanje v miru izvršilo. Začet-
kom seje sta dva poslanca, ki sta zahtevala
v zadnjem zasedanju, da se posl. Flondorju
izreče graja, preklicala tozadevni predlog. S
tem je ta zadeva, ki je povzročila zaključ-
enje jesenskega zasedanja, rešena. V gene-
ralni razpravi o deželnem proračunu je po-
slanec dr. Onciul ostro napadel deželni
odbor. Vsprejet je bil deželni proračun za
l. 1904.

Petrograd. Iz Astrabada v Perziji
se poroča, da Turkmeni nadaljujejo boj
proti ondodnemu guvernerju. Veliko perzijs-
kih vasi je opustošenih. Proti upornikom
poslane čete so se deloma pridružile upor-
nikom.

Rim. Pred nekaj dnevi je došlo
sem več ruskih policijskih uradnikov, iz če-
sar se sklepa, da se carjev obisk kmalu
izvrši.

Zagreb. Kaplan v Strigovi na mur-
skem otoku, Teodor Peterka, se je nedavno
izrazil pred več pričami zelo objektivno o
šovinizmu madjarskih agitatorjev. Raditega
je tožen — veleizdaje.

Zofija. Opozicionci, ki so pri zad-
nji seji izstopili iz sobranja, so razposlali
manifest, v katerem naznanjajo, da se te-
kom letošnje sezone ne vrnejo več v so-
branje. Oni, ki kršijo pravilnik, in večina,
ki trpi tak nered, naj bodo odgovorni za vse
posledice.

Zofija. Med bolgarskimi in srbskimi
dijaki se vrše pogajanja radi skupnega de-
lovanja glede macedonskega vpra-
šanja.

Štajarske novice.

Železnica Celje Velenje. Ravnatelj-
stvo drž. železnic v Beljaku nam naznanja,
da štajarska deželna železnica Celje Velenje
s krilom Pasja vas-Skale z novim letom
pride v državno upravo beljaškega promet-
nega ravnateljstva. Isti dan se primerno pre-
meni vozni red proge Zeltweg-Celje.

Poštne vesti. Za pošto pomožno
uradnico je imenovana v II. razr. tretje pla-
čilne stopinje Rafaela Česnik za Ormož.
Mesto poštne ekspeditrice pri poštnem
uradu v Vuhredu je dobila gđ. Alica To-
minc.

Za zvezo železnice Grobelno - Ro-
gatec s Ptujem in na drugi strani s Bre-
žicami, nakar bi imela nadaljevanje preko
Save do Novega Mesta, se oglašajo razni
listi. Na južnem svojem delu bi se odce-
pila pod sv. Križem pri Slatini. Izpeljana
bi bila ob Sotli, mimo Podčetrčka, St. Pe-
tra, Bizelskega in bi prišla do južne želez-
nice pri Brežicah. Na severnem svojem delu
bi bila izpeljana po vinorodnih Halozah v
Ptuj in bi se tu morda priklopila direktni
zvezi Ptuj-Maribor, ki bi bila že tudi nujni
potreba. Zveza z zagorsko železnico pri Kra-
pini je že zagotovljena.

Brv čez Dravo v Mariboru je skle-
nil mariborski obč. zastop zopet zgraditi.
Dva za to potrebna stebra bo izdelala tvrdka
Gärtner na Dunaju za 48.200 kron.

Pasji kontumaci imajo v Celju.

Koroške novice.

Božičnica v Žabnicah. Gotovo je,
da pri nas še nismo imeli nikdar božičnice.
Vsa čast in hvala v prvi vrsti gosp. kape-
lanu Kogelniku, kateri je to misel sprožil
ter šel nabirat darov. Na sv. dan zvečer smo
imeli božično drevesce v prostornem žup-
nišču; obdarovanih je bilo okoli 140 šolskih
otrok z raznimi darili, ubogi in pradni v šoli
z obleko, drugi pa z najbolj potrebnimi
stvarmi. Zahvala gre tudi pred. g. dekanu
S. Inoko-tu za prostor v župnišču, ker v
šoli ni bilo prostora za slovensko božičnico.
Šolski vodja je hotel, naj bi se igralo, go-
vorilo in pelo v nemškem jeziku. Saj ven-
dar nismo v nemškem »rajhu«, ampak na
slovenskih tleh. In mladi učitelj g. Milonig

je komaj prišel iz pripravnice, rojen Ziljan,
a že mu je zopern slov. jezik. Rekel je, da
če se bo slovensko govorilo in pelo, mu
slabo pride, ker ne more poslušati sloven-
skega jezika, dasi je rojen Slovenec. Zato
smo priredili božičnico v župnišču, da re-
šimo oba gospoda učitelja nesreče, da morda
eden ali drugi gluhi ne postane, ko bi mor-
al poslušati slovensko besedo. No, vse se
je dobro izvršilo, otroci in stariši so bili za-
dovoljni. Petje je oskrbel cerkveni zbor, ki
je zapel Beethovenovo »Sv. noč«, Förster-
jevo »Lshke noč« ter vloge v igri »Pastirci
v Betlehemu«. To igro so kaj spretno igrali
šolski dečki in deklice. Na dnevnem rodu
sta bili tudi deklamaciji »Spavaj sladko« in
»Sv. večer« ter govor gosp. kapelana.

Umrli je v Celovcu kipar in profesor
na drž. obrtni šoli g. Jakob Wald.

Duhovniške vesti. Č. g. Janez
Sirnik, župnik v St. Rupertu pri Celovcu,
je imenovan računskim revidentom pri kne-
zoškofjskem knjigovodstvu. Č. g. Valentin
Podgorc, vikar v deškem semenišču, je
imenovan pridigarjem pri mestni farni cerkvi
sv. Ilja v Celovcu.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. decembra.

Iz našega upravnistva. Današnje
in jutrišnje številko »Slovenca« dobé brez-
plačno na ogled še vsi gospodje, ki smo
jim ga jeli pošiljati z božično številko. Za
pošiljatev naročnine je bila božični številki
priložena položnica. Počeniši z novim le-
tom dobé »Slovenca« le naročniki.

Umazanost. »Slov. Narod« — proti
»Slovenski šolski Matici«! To je najnovejša!
Ljudje, ki vedno govorijo, kako so vneti za
prospeh šolstva, so izjavili v včerajšnjem
»Narodu«: »Izjavljamo, da »Slovenska šol-
ska Matica« za nas več ne eksis-
tirajo, oziroma da jo smatramo za dru-
štvo, ki služi našim sovražnikom. Po tem
bomo uravnali tudi svoje postopanje! — In
zakaj to? Edino le zato, ker ni društvenih
knjig tiskala — »Narodna tiskarna«, ampak
»Katoliška tiskarna«! To je že vrhunec
umazanosti! Koliko je društev, ki dajejo svoje
stvari tiskati v »Narodni tiskarni«, dasi jih
podpirajo naši somišljeniki, pa nismo nikdar
klicali vled tega na boj proti njim. Ali smo
mi morda napadli kdaj »Družbo sv. Cirila in
Metoda«, ako je dala tiskati svoje publika-
cije v »Nar. tiskarni«? Zdaj pa zaradi nizke
dobičkaželjnosti »Narod« pobija društvo,
katero je sam vedno moral hvaliti zaradi res
uzornega delovanja. »Slov. šolska Matica« je
v resnici mnogo storila za pedagoško vedo na
Slovenskem. To mora priznati vsakdo, brez
ozira na sodelujoče osebe, ki niso delovale kot
strankarji, ampak kot šolniki - strokovnjaki. Ni-
kdo naj se več ne imenuje šolskega prijatelja,
kdor tako umazano pobija nestrankarsko
strokovnjaško delovanje na šolskem polju!

Solske vesti. Za nadučitelja v Košani
je imenovan učitelj v Podragi, gosp. Ivan
Grad, za nadučitelje na šolah v Hrušici,
Dovjem in Koroški Beli so imenovani on-
dodni učitelji gđ. Jakob Cepuder, Franc
Jeglič in Ivan Baraga, za definitivno
učiteljico v Polhovem Gradcu je imenovana
provizorična učiteljica v Žužemberku gđna.
Amalija Slatner. Prestavljeni so: nad-
učitelj g. Franc Skulj iz Trzšča za učitelja
na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani,
učitelj g. Karol Wiedner iz Trzšča kot
stalni suplent v Ljubljani, učiteljica Matilda
Gebauer v Novo mesto in gđ. Josipina
Kalin iz Kostanjevice v Ljubljani. Upo-
kojeni ste: nadučiteljica gđ. Emilija Guzl
v Ljubljani in učiteljica gđ. Hedvika Ro-
zina v Novem mestu. — Kranjski deželni
šolski svet je dovolil družbi sv. Cirila in
Metoda ustanoviti na Jesenicah privatni
otroški vrtec.

Dunajski Slovenci so, kakor se nam
poroča, na sv. Štefana večer napolnili pro-
store slovenskega gostilničarja gosp. Rusa
(XII. Ignazgasse 17). Zabavali so se izbornu
v prijateljski družbi ter prepevali lepe na-
rodne pesmi. Gosp. I. N. Gostinčar je
napil slov. katol. visokošolcem, ki so usta-
novili na Dunaju društvo »Straža«, da zbira
in izobražuje v tujem mestu slovensko de-
lavstvo. Spominja se tudi g. dr. J. Kreka
kot delavskega organizatorja ter prijatelja ter
pozivlja rojake, da tudi na tujem ne poza-
bijo svoje domovine in svojega jezika. Go-
spod predsednik je pozivljaj rojake, naj se

17. jan. polnoštevilno udeležje slovenske božje službe, katero je dovolilo dunajsko kn. nadškofstvo vsak mesec enkrat. Po božji službi bo izredni občni zbor „Straže“. Sv. Štefana večer pa ostane vsem v dobrem spominu.

Darilo. Postojnski salonski orkester je podpisane poslan 40 kron za revne, po povodni oškodovane Slovence, za kar se tem potom izreče prisrčna zahvala. — Valentin Matevžič, župnik, Ukve na Koroškem.

Izjava občine Poljnik. Občinski odbor županstva v Poljniku je v svoji seji dne 27. decembra 1903 sklenil sledeče resolucije: 1. Katoliško narodni poslanci naj se neustrašeno potegujejo za pravice kmetijskega ljudstva, da dosežejo splošno volilno pravico v vojvodini Kranjski in da bo imela večina poštenega našega naroda tudi pošteno večino v deželni zboru. Torej s pravico enkrat na dan in z neobprijeto krivico na stran! 2. Obsojajo krivice, ki se godé našemu slovenskemu jeziku pri obmejnih Slovencih v sodiščih in političnih uradih, zlasti na Koroškem, in kličejo neustrašenim bojevnikom, posebno še g. dr. Brejcu: Le možato in krepko naprej, pravica mora zmagati poprej ali pozlej! — Pri seji so bili sledeči odborniki navzoči: Jakob Kotar, Marko Lavšek, Jožef Gričar, Jožef Pipan, Janez Bevec, Pavel Kišek, Franc Dolinšek, Jož. Višnikar, Anton Zavrl, Martin Primec, Janez Borišek, Karol Podlogar, Jožef Nogašek, M. Povše in Jožef Borišek, župan.

Podržavljenje nemške šole v Opatiji. Pred nekoliko dnevi je uradni list priobčil imenovanje dveh provizoričnih učiteljev na nemško-državno ljudsko šolo v Pulju. V resnici pa dva učitelja poslujeta na rečeni šoli v Opatiji!! Na ta način je vlada hotela doseči in je tudi res dosegla, da svet niti opazil ni podržavljenja nemške šole v Opatiji. V Trstu noče vlada ustanoviti slovenske ljudske šole, v Opatiji pa je za kopico Nemcev podražila ondoto „Schulvereinsko“ šolo. Tak je sistem sedanje vlade in oni, ki jo še podpirajo, so pač slepi.

Za častnega občana občine Poljnik je obč. odbor dne 27. dec. t. l. izvolil vlč. g. župnika Andreja Petek, sedaj pri Sy. Križu, kateri je tu služboval in mnogo storil v prid občine kot obč. tajnik in dušni pastir tekom 19letnega njegovega bivanja v župniji Poljnik. Obč. odbor je storil ta sklep povodom praznovanja 70letnice rojstva čast. g. Andreja Petek.

Iz Trsta poročajo, da bo namestniški svetnik pl. Jettmar v kratkem upokojen, kar bo posebne važnosti po razpustu občin. sveta za nove obč. volitve.

Iz Skočjana pri Turjaku. Čuj, slavno glavarstvo! Na noge, deželni odbor! G. Žužek Vas kliče. Vzdržite se in odstavite klerikalne občinske može in postavite mene, samo mene izključnim občinskim gospodarjem, mene, velikega Žužka. Kje si glavarstvo, da enkrat za vselej ne prepoveš vsem županatom pod kaznijo strašnega zločina: izbrati g. Jakliča častnim občanom! Deželni odbor, kje si, da še sedaj nisi dal take prepovedi za vso deželo! Sicer z Bogom moj mir, z Bogom za vselej! Tako nekako obupno razbija po predalih nemškutarskega „Naroda“ nikdo drugi kot sam Žužek. Toda trpi, užaljeno srce! Tukaj ti ne more niti sam „Sl. Narod“ pomagati, tukaj že moraš poseči više in vprašati za svet turjaškega in škocijanskega učitelja.

V Zalogo pri Ljubljani je povozil včeraj, dne 29. t. m., popoldanski poštni vlak železniškega delavca I. R. o. v. š. e. k. a. ter mu odtrgal glavo. — Vnovič se je pokazala potreba čuvajnice na prehodu.

Mrljv ognju. Pogorela je dne 28. t. m. ponoči hiša istu dan umrlega poselnika Fr. Kužnika, fara Toplice na Dol. Od višede petrolejke se je vnel nizki, leseni strop in začet tleti. Ko so zapazili nevarnost in šli gledat pod streho, je bilo ondi naloženo seno že vse v plamenu. Mrljva so brž potegnili iz koče in prenesli drugam.

Iz St. Ruperta. Na ljubeznjiv napad „Slov. Naroda“ z dne 24. t. m., češ, da je „Slovenec“ članek „St. Rupert na dan“ potekel iz mojega peresa, odgovarjam breškemu gospodu Jožetu, da se jako moti. Dotični članek ni iz mojega peresa in sploh ne iz župnišča. Breški gospod Jožef trdi, da že 30 let ni pisal v časopise. Če je to res,

in menda je, potem sva si enaka, ker tudi jaz ne dopisujem. Domače pereče, razmere in „zmešane“ pojme čitno doma razpravljaj. Tudi ne stikam po občinskih zapisnikih in onega z dne 10. julija 1896 niti videl nisem. Ne vem, zakaj se breški gospod Jožef tako žaljenega čuti, če leta 1896 ni sedel na županskem stolu. Zastran dopisov more torej gospod breški Jožef prav v miru živeti na stara leta v svojem Tuskulu na Bregu, ker dopisi niso moja navada. Merveo, župnik.

Hrvatske novice. Sijajen ljudski shod se je vršil v ponedeljek v Ivanovu pri Vinkovcih. Zbralo se je pet do šest tisoč ljudi v kljub grdemu vremenu. Shod je bil pod vedrim nebom. — Glede madjarsko-hrvatske finančne nagodbe je izjavil poslanec Bartha, da ne veruje, da bi še kdaj prišlo do stalne finančne nagodbe. Ogrski ministriški predsednik je priznal, da trpi Hrvatska v nagodbi res škodo. — Stoletni slepar. V Trnju pri Zagrebu je v neki krčmi policija vjela dva človeka, ki sta se ravno razgovarjala, kako bosta ponarejala bankovce. Imela sta že priprave s seboj. Eden od njiju je bil J. Palenščak, 100letni starost, goluf po poklicu. Od nekoga kmeta je izvalil več denarja z obljubo, da mu ga desetero povrne. Palenščak je že odsedel 50 let v ječi.

Goriški občinski svet je podelil nekaterim vsučiliščnikom doneske iz neke ustanove. Tržaška vlada pa je ta sklep zavrnila, ker so se dotični dijaki vdeležili protiaustrijskih demonstracij v Vidmu. Goriški občinski svet vloži rekurz na ministristvo notranjih zadev.

Imenovanje. Č. g. Andrej Strekelj, kaplan v Podmeltu na Goriškem, brat vsučiliškega profesorja Streklja, je imenovan vojaškim kaplanom II. razreda.

Spremembe na dolenskih železnicah. Prestavljen je postajevodja ortneški g. I. Hočevar v Velenje. S tem izgubi dolenska železnica svojega vsakdanjega potovalca v Velike Lašče. Zdj bodo šele dolenske železnice izgubo delale!

Poštno in brzojavno ravnanje v Trstu naznanja: Z dovoljenjem c. kr. trgovinskega ministristva dopuščeni so počenši s 1. prosincem 1904 za poskušnjo interurbani telefonski pogovori med nižjeavstrijskimi c. kr. telefonskimi centralami in govornicami, priklopljenimi iz interurbanemu prometu z Dunajem, in c. kr. telefonsko centralo v Trstu ter to poslednjo združenimi telefonskimi postajami in govornicami. Ta razširjeni promet dovoljuje se za sedaj samo v dnevnem času, ko je malo posla, to je od 4 ure popoldne do 10. ure zjutraj. Za navadne triminutne pogovore vpelje se za te nove zveze pristojbina, jednaka svoti obeh telefonskih pristojbin, tako n. pr. je plačati za navaden pogovor med Ljubljano in Mödlingom pristojbino 2 kron (Ljubljana Dunaj) + 60 h, (Dunaj-Mödling) — 2 K 60 h. Gledé do sedaj dovoljenih prometnih zvez ne nastane tem povodom nikaka izprememba!

Novice iz Amerike. Protialkoholisti napadli bolnico za pijance. Carrie Nation, znana protialkoholna in temperenčnica, je napadla oddelek za pijance v bolnici Bellevue v New Yorku. V bolnici je nad 60 bolnih pijancev podpisalo obljubo temperenčnikov in razun pijencev so to storile tudi nekatere strežnice in strežaji. Neki uslužbenec je vrgel proč smodko, za katero je malo preje dal 15 centov, ter prisegel, da ne bo več kadil. — Iz Manile poročajo: Med guvernerjem Taftom in verskimi redovi na Filipinih prišlo je do sporazuma, po katerem bodo Zed. države kupile vsa redovniška zemljišča za svoto 7,210,000 dolarjev. — Štrajk v restavrantih. Iz San Francisco, Cal., poročajo: Pri konferenci zastopnikov štrajkujočih kuharjev in natakarjev ter zastopnikov restavrantov je prišlo do sprave. Štrajkarji so prišli z delom.

Trafika v II. Bistrici. Sedaj v II. Bistrici šteje 89 obstoječa tubačna trafika se podeli potom javnega pogajanja.

Zgradba šestrazredne šole v Mokronogu je razpisana.

Razpisane službe. Razpisana je učiteljska služba v Velesovem in v Šiški. — Mesto paznika jetnikov je razpisano pri dež. a. d. š. u. v Celovcu.

Ljubljanske novice.

Prešernov spomenik. Včeraj so postavili v „Zvezd.“ lesen obris Prešernovega spomenika, katerega hočejo postaviti v stranskem drevoredu nasproti hiše „Slov. Matice“, ali v onem delu drevoreda, ki ima smer proti novemu šolskemu poslopiju Uršulink. Nekateri s svojim imenitnim umetniškim okusom in nezapopadljivo pametjo smatrajo za umestno, da se Prešernov spomenik postavi pred — justično palačo, kjer je itak že projektiran cesarjev spo-

menik. Spomenik je visok 9 m in ravno toliko širok. Podoba pesnikova je že vilita, nad njim plavajočega genija pa v kratkem vlijejo. Spomenik že skoro gotovo postavijo prihodnje poletje.

Ljubljanski občinski svet bo imel jutri ob 5 uri popoldne svojo sejo. Na dnevnem redu so naslednje točke: Samostojni predlog občin. svetnika Turka o podaljšanju veljavnosti postavbe o 181-tni davčni prostosti za nove zgradbe; poročila finančnega odseka za zavarovanja občine; o prošnji mestnega jedarja Pirka za renumeracijo, poročilo policijskega odseka; o županovem predlogu glede imenovanja nekaterih novih ulic in trgov, o ustanovitvi službe inspektorja policije, straže z dohodki IV. plač. razreda; poročilo o cesarjevem spomeniku; prošnja oficijala mestne blagajne I. Hribarja za odobrenje njegovega izstopa iz službe.

Silvestrov večer pevskega društva „Slovenci“. Opozarjamo na ta večer, kateri se vrši jutri, ob 8. uri zvečer v dvorani Puntigamske pivnice, in nudi radi razno vrstnega sporeda obilo zabave.

Lovska pravica občine Moste bo oddana 12. jan.

Pasji davek. Pobiranje pasjega davka za l. 1904 pričelo se boče z 2. dnem januarja 1904. Ta davek plačati je v okrožji ljubljanskega mesta od vsakega psa, izvzemši od psov, kateri so za varstvo osamljenih posestev neobhodno potrebni. Lastniki psov naj si preskrbe za to leto veljavnih pasjih mark najkasneje do 20. februarja 1904 pri mestni blagajnici proti plačilu 8 K.

Ponesrečena voznja v Ameriko. Franc Kaiser, delavec v Mokronogu, je prišel včeraj v Ljubljano, da bi se odpeljal v Ameriko. Odpotovati pa ni mogel, ker je ves denar — 360 kron — izgubil nekje v mestu.

Izseljevanje zopet narašča. Včeraj odpeljalo se je 48 izseljencev v Ameriko in sicer 42 Dalmatincev in šest Slovencev.

Električna cestna železnica. Uslužbenci tukajšnje električne cestne železnice priredé dne 1. svečana 1904 v prostorih starega strelišča plesno veselico s sredolovom, šaljivo pošto itd. Ker je čisti dohodek te veselice namenjen za ustanovitev podpornega društva uslužbencev električne cestne železnice, prosijo obilge poseta.

Zabavni večer „Kršč. ženske zveze“. V nedeljo je imela „Ženska krščanska zveza“ v veliki dvorani „Katoliškega doma“ svoj zabavni večer. Večer je bil res lep, za to so se potrudile dame. Pevski zbor je izvajal Vilharjev „Pogovor z domom“, Adamičev „V gozdu“ in „Lipica“, Aljažev „Zaostali ptič“ in Ipavčev „Molitev“ iz „Teharskih plemičev“ jako fino in precizno. Posebno pohvalo je žel kvintet ženskega zbora, ki je moral „Zalost“ ponoviti. Tudi meščanska godba je prav pridno svirala slovenske komade in žela gromovito pohvalo radi res krasnega proizvajanja Parmovih „Triglavskih rož“. Nato se je vršila prosta zabava.

Iz trgovskih krogov smo glede noveletnih daril prejeli dopis, katerega priobčujemo, da se čujeta oba zvana. Dopis se glasi: V sobotni številki Vašega cenj. lista skuša neki dopisnik dokazovati, da je nepravilno, ako špec. trgovci odpravijo noveletna darila svojim odjemalcem. Da bodo tudi širšemu občinstvu znani vzroki za tako odpravo, podajemo naslednja pojasnila. Noveletno obdarovanje odjemalcev od strani trgovca je posledica naraščajoče konkurence, skoraj bi rekli, umazano, današnjim razmeram ne več primerno konkurenčno sredstvo, katero sigurno le onemu trgovcu prinaša dobiček, ki je itak že dobro podprt, torej bogatemu trgovcu, nikakor pa ne revnejšim. In ker je trgovec le iz spekulativnosti dajal noveletna darila, ni imel gotovo namena obdarovati revežev, ampak le one, kateri so mu dajali kak dobiček. Izmed teh so bili torej v prvi vrsti premožnejši odjemalci obdarovani. Revnejši odjemalec, ki je svojemu trgovcu dal manj izkupila oziroma dobička, prejel je tudi manjše darilo. Rekli smo, da je noveletno obdarovanje odjemalcev ne baš lepo konkurenčno sredstvo. Sigurno je, da če ne bi trgovec imel nobene konkurence, tudi ne bi obdaroval svojih odjemalcev; ali ker si skuša z obdarovanjem pridobiti novih odjemalcev, torej odjemalce svojega konkurenta, hoče mu s tem škodovati. Revnejši trgovec, ki nima takega kapitala na razpolago, da bi lahko svoje odjemalce v taki meri obdaroval, zgubi s tem svoje. Njegov konkurent pa, že itak premožen in veliki trgovec, pa pridobi s tem nove odjemalce in s tem nove viro dobička. — Omenjeni dopisnik pravi v svojem članku, da živajo trgovci od svojih trdk nekaj konsum-škonto. Dotični dopisnik sigurno ni trgovec, sicer bi moral vedeti, da te bonifikacije dandanes pač nobeden trgovec več ne vživa, posebno pa špecerijski ne. Omeniti nam je še, da so trgovci dogovorno sklenili darovati mesto običajnih noveletnih daril sorazmerno svoto v dobrodelne namene. Ako

ređemo sorazmerno, ne mislimo seveda ravno iste svote, kakor jo je dajal kot darila, zakaj to bi presegalo njegove moči, ampak primerno manjšo, toda še vedno tako veliko svoto, da bodo prejela razna dobrodelna društva ali zavodi lepa noveletna darila, kar bo sigurno v prvi vrsti v prid revežem. Razun teh pa so udeležena tudi družba sv. Cirila in Metoda. Sicer pa ne bi mogel naše trgovce nihče prisiliti odkupiti se od teh daril, ter bi, kakor se je to zgodilo v mnogih drugih mestih, zlasti na Nemškem, odpravo teh daril brez odkupila ravno tako lahko dosegli potom medsebojnega sporazumljenja, kakor sedaj, ko bodo dajali lepe novice zgornj navedenemu namenu.

Tat. Dne 25. t. m. zjutraj vtihotopil se je tat v stanovanje branjevca Josipa Goršeta na sv. Martina cesti šte. 19 in mu ukradel črn suknjič in dvoje hlače.

Katoliško rokodelsko društvo v Ljubljani bo v svoji društveni dvorani v Komenškem ulici šte. 12 priredilo na novega leta večer veselico, pri kateri bo prvikrat nastopil novi društveni tamburaški zbor pod vodstvom g. Lehpamerja.

Prisiljenec iz Ljubljane prijet. V Vodnjanu so v soboto ujeli nekoga Ivana Bošketiča, ki je pobegnil iz ljubljanske prisilne delavnice. Bošketič je na sumu, da je izvršil v Pulju več tatvin.

Na južnem kolodvoru. Skladišni delavec Anton Pengal, stanujoč v Slomškovi ulici št. 11, je na južnem kolodvoru nakladal polne vreče in je pri tem spodrsnil in padel ter se na desni nogi poškodoval.

Ženo nevarno ranil. Zakonska Valentin in Franciska Izana sta se včeraj popoldne v stanovanju sprla in je mož v prepiru udaril ženo z metliščem tako po glavi, da jo je težko telesno poškodoval in so jo morali odpeljati v bolnišnico.

Književnost in umetnost.

*** Repertoar slovenskega gledališča.** Na novega leta dan popoldne 24. predstava „Rokovnjačev“, zvečer „Prodana nevesta“. — Dne 3. jan. popoldne „Divji lovec“, zvečer „Onjegin“. — Dne 6. januar. zvečer „Potovanje okoli zemlje“. — Opera študira noviteto „Peter Svačić“ in „Africanko“.

*** Slovensko gledališče.** Na božični dan so ponavljali Čajkovskega opero „Onjegin“. Predstava ni bila ravno uzorna, no, v kljub temu ima opera tako sugestivno silo, da so prodrle fineše na nežnih, lirskih mestih in očarale občinstvo. Saj „Onjegin“ kar vžiga, dasi ima, kar se tiče dramatičnega dejanja, več nedostatkov. Čajkovskega lirika je tako navduševalna in plamteča, v mirno gibajočih se valih zunanega dejanja je skritega toliko globokega življenja, da je s tem doseženo popolno ravnotežje za dramatični razvoj.

V „Onjeginu“ se razvija vse dejanje v notranjosti, je brez presenetljivih kontur zunanega dejanja, vse je tajno se odigravajoče in pogublajoče brez sceničnega dejanja in brez gledaliških afektov. Čajkovski ni mogel najti sujeta, ki bi se bolj prilagel njegovi umetniški sili, in to tem bolj, ker glavnega pomena ni položil na Onjegina, junaka Puškinove pesmi, nego na Tatjano, iz katere se mu je posrečilo vsvariti nov, očarujoči ženski tip, tip ruske devojke, tihe in očarajoče, zagnjene v lahek zavoj melanholične sanjivosti in žgoče strasti, tako čisto slovenskega, a vendar obče človeškega jedra, ki jo dela tako lahko razumljivo. Našemu občinstvu se je ta opera nenavadno prikupila, in to se je videlo tudi to pot. Pevcem glavnih ulog se je ploskalo na odprti pozornici, ker so peli res dobro. Navduševalen je bil zlasti g. Orželski, gđ. Skalova in gosp. Angeli. Gledališče je bilo skoraj polno. — Gostovanje gđ. Nigrinove v soboto je imelo zopet popoln vsepah in je bila umetnica odlikovana z dragocehim darilom.

O včerajšnji predstavi „Prodane neveste“ poročamo jutri. Danes omenimo samo, da je v ulogi Mihe nastopil g. Betetto sinčič prvič na gledališkem odru. Glas mu je krepak in zvočen; nadeja se lahko lepe umetniške karijere. Lani je bil gojenec „Glasbene Matice“ in je vzbujal s svojim glasom občo pozornost.

*** Slaven slovenski pevec v Ameriki.** Newyórski mesečnik „The Criterion“ piše v decembrski številki: „Popolnoma možno je, da bo našel (neki italijanski pevec svetovne slave — op. ured.) strašnega tekmeča v Franu Navalu, lirskem tenorju, ki bo pel mnogo vlog, s katerimi se je doslej oslavljal Poljak Jean de Reszke. Mr. Naval je tudi novodošlec, in osebnost in glas, oboje je veliko, da je v stanu razvati obširno občinstvo očarovati, in pač je vreden obožavanja, ki se mu brzkone nameri v New Yorku.“

*** Umrl** je v Pragi prvi kapelnik češkega narodnega gledališča Adolf Čech.

*** Dvorni operni pevec Hess na Dunaju** je bud, zbol. Radi neke hude živčne bolezni se je moral podvreči nevarni operaciji. Od onega časa nosi na dotičnem delu telesa varstveno napravo. Ker je to zadnje dni opustil, se mu je povrnila bolezen.

*** Humperdinck** je dovršil svojo novo ljudsko opero „Ženitev proti volji“, katere se poje prihodnjo jesen v Monakovem.

*** Cerkvena glasba in Pij X.** Izšel je „Motu proprio“ sv. očeta o cerkveni glasbi, v katerem na novo pozivlja, naj se skrbi za čistost cerkvene glasbe. Na novo se prepoveduje ženskam pevati v liturgičnem zboru. To seve ne velja za naše ljudske zборе, ki ne pevajo v presbiteriju.

*** „Kratko navodilo“** k napovedi osebno-davčne dohodnine za duhovnike in beneficijate. To je naslov drobni knjižici, katero je po najboljših virih sestavil in založil dr. g. Matija Kolarič, župnik pri D. M. v Polju, tiskala pa „Katol. tiskarna“. G. pisatelj pravi v uvodu: „Večletno poslušanje pritožb, kako obšutno prenaša naše ljudstvo novi osebno-dohodninski davek, osobito pa duhovniki beneficijati in pa ščitileto delovanje kot ud cenilne komisije za odmero osebno dohod. davka, namenilo me je podati to navodilo svojim stanovskim sobratom v blagohotno porabo“. Knjižica se dobiva po 30 vin. pri založniku in v Katoliški bukvarni.

*** „V mladem jutru“.** Ljubke poezije Silvina Sardenka „V mladem jutru“ so ravnokar izšle. Cena 1 K 50 v., po pošti 10 v. več. Dobé se pri založništvu v Marjanišču in v Ničmanovi prodajalnici, Kopitarjeve ulice. Toplo priporočamo lepo knjigo!

*** Koncert Jaroslava Kocijana.** Kakor se je že javilo, priredi „Glasbena Matica“ na svetli Treh kraljev dan, dne 6. januarija, ob 5. uri popoldne v „Narodnem domu“ koncert največjega sedaj živečega umetnika na gosli, gospoda Jaroslava Kocijana. Mnoge težave, ki so se stavile na pot, so z današnjim dnevom vse premagane in koncert se vrši sigurno imenovani dan. — Vzpored koncerta, pri katerem bode sodeloval pianist in spremljevalec Kocijanov, gospod Oskar Dienzl, je sledeči: 1. Paganini: Koncert v d duru v prireditvi Wilhelmjevi in s kadenco Saureta in Kocijana. 2. a) Bach: Aria; b) Bach: Praeludium. 3. a) Dienzl: Prelj; b) d'Amboise: Romanca; c) Spies: Ples vil. 4. a) Rachmavinoff: Prelud; b) Sinding: Spomladno šumenje. 5) Savók: Fantazija ob čeških narodnih pesmih. — Točko 4. svira g. Oskar Dienzl na klavir, vse drugo gospod Kocijan. — Sedeži po 4, 3 in 2 K in stojišča po 1 K 60 h, za dijake po 60 h se dobivajo v trgovini gospoda J. Lozarja na Mestnem trgu.

Preteča vojna med Rusi in Japonci.

Koreja je postala že v drugič prepora točka, ki preti prouzročiti krvavo vojno na daljnem istoku in porušiti sedanje soglasje evropskih veležil. Pred leti je nastala kitajsko-japonska vojna veld spora, čegava naj bo Koreja; tedaj so Kitajci izgubili vse pravice do tega polotoka, a tudi japonske načrte so preprečile veležile, ki so proglasile Korejo za „neodvisno“ cesarstvo. In sedaj grozi zopet vzplamteti smrtonosen ogenj na Koreji med belim carjem in solnčnim sinom. Ta polotok obsega 218 200 kvadratnih kilometrov ozemlja in šteje približno 10 milijonov prebivalcev.

Po kitajsko-japonski vojni so se Japonci z vsa enerzično nadalje potegovali, da pride Koreja v njihovo posest, ker leži prav pred nosom japonskemu cesarstvu. Zato menijo Japonci, da jo morajo dobiti in naj velja, kar hoče. Da pride v roke Rusom, bi bili japonski žiljenski interesi težko prizadet, ker je Koreja v vojaškem oziru jako važen polotok. Bo li Japonska sedaj izpeljala svoje načrte, je negotovo; to bi pokazala vojna. A če zdaj ne pride do nje, se bo pozneje gotovo še enkrat z orožjem odločevalo, kdo naj bo gospod na Koreji.

In ravno tako je za Rusijo ta polotok vevvažen, ker ji zapira pot v Tihó morje in jo zavira na njenem zmagovitem diru.

Rusija pa ima tudi svoje interese v Mandžuriji, ki je ogromne obsežnosti. Ima namreč 939 280 kvadratnih kilometrov, a šteje le 5 in pol milijonov prebivalcev. To deželo ima Rusija takorekoč že v oblasti. Kina, ta velikan z lončenimi nogami, ni v stanu zoperstaviti se Rusom. Po znani kitajski ekapediciji evropskih veležil so Rusi nadaljevali svoje prodiranje v Mandžurijo, ki se je počasi spremenila v rusko deželo.

Ako torej pride do vojne na Istoku, bo Kitajska največ izgubila, ker so že tudi vstali Angleži in zahtevajo zase Tibet, da se na ta način oškodujejo za ruske vspehe v Mandžuriji in na Koreji.

Kitajska orjaška država, ki obsega nad 11 milijonov kvadratnih kilometrov in se torej za milijon kilometrov večja od vse Evrope, počasi razpada. Japonsko-ruski spor hoče Anglija izrabiti v to, da zadovolji svojo željo po Tibetu, tej gorski planoti, ki obsega 2,109.000 kvadratnih klm. in šteje 2¼ milijona prebivalcev.

Tako je razmerje treh veležil med seboj, in gotovo je, da bo skušala vsaka država zase doseči svoje lastne interese.

Iz Petrograda poročajo, da hočejo ohraniti mir, a angleški listi seveda predbaci vajo. da so Rusi samo zato miroljubni, ker niso dovolj pripravljeni na vojno. Carju pa ne morejo očitati, da bi se pošteno ne trudil za ohranitev miru. Nek list pa poroča iz Tokia, da Rusija hoče v kratkem vojne z Japonci, a takoj nato pristavlja, da Rusija potrebuje najmanj še tri mesece, predno bo sposobna, zoperstaviti se japonskemu napadu.

Evropaki državniki se bojé, da bi japonsko ruska vojna slabo ne vplivala na kitajske razmere, in da bi tam zopet ne nastalo Evropejcem sovražno gibanje. Vedno zopet se po listih ponavlja vest, da imajo Rusi v Vzhodni Aziji premalo vojaštva in bi bili zato lahko premagani. Takšno pisanje ima samo namen, navdušiti Japonce za vojno. To bi oni tudi radi takoj storili, a poprej jim je treba še pomoči in te pričakujejo od Angležev. Japonski državniki vsakakor uvidevajo, da vojna z Rusi ni tako nedolžna stvar, kakor s trhló Kino. Angleški listi jim seveda obetajo vse mogoče, saj so obljube poceni, a angleška vlada se zna izogniti vsaki obvezi.

Da se Rusija in Japan še vedno oborožujeta, je gotovo. Rusija je sicer pripravljena ugoditi Japoncem, a nikakor ne more dovoliti, da bi bila zveza med Vladivostokom in Port Arthurjem pod njihovim nadzorstvom, kar Japonci hočejo. Ker pa je to njihova glavna zahteva, zato bo težko prišlo do sprave. A za zdaj menda še ni povoda, da bi morala izbruhniti vojna.

Kot poročajo zadnje brzojavke, še ni zaznamovati nobenega napredka glede rusko-japonskih pogajanj. — Japonski ministrski svet je sklenil najeti pet milijonov funtov posojila za oboroževanje. Dve bolniški ladji japonskega „Rdečega križa“ sta dobili tajen ukaz, naj boste pripravljeni. Da bo Anglija v slučaju vojne Japonsko podpirala, je znano. — Iz Londona poročajo, da je Japonska v zadnji niti zahtevala od Rusije, naj formalno prizna neodvisnost in integriteto Koreje in Kine ter naj imajo vsi narodi v teh dveh državah enake pravice.

Japonski ministrski svet je izdal tri nove naredbe; med njimi se nahaja načrt za organizacijo glavnega taborišča in štaba za slučaj vojne. Ustanovil se je tudi vojni svet. S tem je Japonska spopolnila svoje vojne priprave.

Iz Pekinga brzojavljajo 29. dec.: Trije podkralji poročajo, da imajo 90.000 od evropskih častnikov izurjenih vojakov na razpologo.

Iz Varšave: Ruske oblasti so se obrnile na slušatelje 5 tečaja medicinske fakultete na varšavski univerzi v vprašanje, če bi bili pripravljeni kot prostovoljci iti na vojno pozorišče v vzhodno Azijo.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Kamen mu je v čelo vrgel. Delavca Nace Zupanič in Nace Mahne sta se v Lavrihovi gostilni v Mengsu zaradi žensk nekaj sprla. Ko je Muhne gostilno zapustil, je šel Zupanič za njim, češ, da ga mero malo breniti, da bo videl, če zna kaj teči; in res ga je dohitel ter dvakrat brenil, in ker se je Mahne branil, mu je Zupanič kamen zagnal v čelo ter ga nevarno ranil. Obsojen je bil na tri mesece ječe. — **Sestri grozil.** Tone Vovk, delavec na Javorniku, je kot silovitež zelo na slabem glasu. Dne 4. dec. se je skregal s svojo sestro, zgrabil je nož ter ji zagrozil, da bo „krepala“, češ, da ima roke zato; razbil ji je tudi dve šipi. S stra se ga je silno bala in se pred njim zaklepala. Ker mu ni hotela 9. dec. odpreti vrat, ji je razbil zopet dve šipi in držal nož za hrbtom. Vovk se zagovarja, da je bil pijan. Sodišče ga je obsodilo na pol leta težke ječe. — **Nove hlače bi bili radi imeli.** V Bergmanovo prodajalno so prišli 13. dec. t. l. delavci in sicer 19 in 16 let stara France in Janez Krevelj, ter po 16 let stara Tone Rostohar in Martin Ogrinc. Ogledovali so blago za hlače in ker je bila prodajalna polna ljudi, je vrgel Ogrinc kos blaga na tla, katerega so tovariši odnesli. Odšli so potem h krojaču, da bi vsakemu napravil nove hlače, a ta, ko je blago premeril, jim je rekel, da je blaga le za dvojce hlače. Sodišče je France Krevelj in Ogrinca vsakega na tri mesece, druga dva tovariša pa vsakega na štiri tedne težke ječe obsodilo. — **Tatinski hlapec.** A. Drobne, bivši hlapec pri svočarju O. Dolencu v Ljubljani, je imel od svojega gospodarja nalog, da pe-lje in odda 16 vreč orehov njegovi sestri v

Skofjo Loko. Ta je naznanila pisмено svo-jemu bratu, da je prejela 15 vreč orehov, kajti Drobne je eno vrečo med potjo prodal, kakor trdi, nekemu Ločanu, denar je pa zase pridržal. Sodišče ga je obsodilo na šest tednov težke ječe. — **Maščevanje** pred nastopom kazni. Bivši cerkovnik in hlapec Fr. Urh iz Čemšenika je tekom svojega službovanja izvršil več tatvin in je bil raditega obsojen na dva me-seca ječe, katero kazen bi moral dne 8. oktobra nastopiti. Po vasi se je raznesla govorica, da bo Arh, predno bo šel v zapor, še župniku eno naredil; in res je prišel dne 7. oktobra v farno cerkev ter je v kropilnik med blagoslovljeno vodo nalil firneža. Ko se je naredila noč, vrgel je šest kamnov in palico proti oknu sobe, kjer je župnik ve-derjal. Ker Arh le ni dal miru in je pred farovžem razsajal, prišli so ga vaški možje in ga tirali na orožniško postajo; med potjo jim je zagrozil, da bodo vsi občutili, kadar bo iz zapora prišel. Ko je prišel cerkovnik par dni po tem dogodku v zvonik, da bi zvonil, je zapazil, da je v taknjeno dolgo že-lezo pod tečaj največjega zvona. Narejeno je bilo tako, da bi bil zvon moral sčasoma iz tečaja pasti in počiti, poleg tega bi bil lahko tudi tisti ponorečel, kateri bi bil na lini stoječ zvonil. Pokvaril je bil tudi stolpao uro ter se mu je podtikalo tudi več tatvin. Sodišče ga je na 10 mes. ječe obsodilo. — **Obsojeni prisiljenec.** Luka Grillenberger iz Zgor. Avstrijskega doma, sedaj v prisilni delavnici, se je nadpazniku Kuna-verju, ko ga je v zapor tiral, po robu po-stavil, ga v prsa sunil in po glavi z roko udaril. Sodišče mu je prisodilo pol leta težke ječe. — **Z enim sunkom dva za-del.** Jože Babnik, delavec, je dne 3. oktobra v Kebrovi krčmi v Šmartnem ob Savi na-gajal Andreju Pajsarju zaradi njegovega nezakonskega otroka. Prišlo je do pretepa in je Babnik z nožem sunil Pajsarja v levo roko, obenem pa tudi po naključju zadel J. B. harja v leve podlakti. Sodišče ga je obsodilo na pet mesecev ječe. — **Krivo pričal je** Ljube Klobčener, črev-ljarski pomočnik iz Tržiča v kazenski za-devi Avgušlina Primožiča, zaradi hudodel-stva uboja. Pri okrajnem sodišču v Tržiču je namreč trdil, da pretepa ni videl, pred porotnim sodiščem se je pa izrazil, da je bil za Primožiča položaj tako opasen, da se je moral braniti. Obsojen je bil na štiri tedne ječe. — **Nevaren vladugar.** Mate Mikež iz Klanca, delavec na Boh. Bistrici, se ne peča s poštenim delom, marveč vara druge delavce s prepovedanimi igrami; so-dišče v Radovljici ga je že zaradi vladuga-nja kaznovalo, ker se je tudi posluževal tujih delavskih knjižic. Ko so ga orožniki dne 11. oktobra aretovali in je skušal pobegniti, spustil je na ime Nikola Likič glasečo se knjižico na tla. Orožnikoma se je dejanjsko zoperstavil. Dne 29. septembra je Štefan No-šič ljudi svaril, naj ne igrajo z Mikežem, ker ta igra ni poštena. To je obdolženca tako vjezilo, da ga je s palico udaril. Obsojen je bil na sedem mesecev težke ječe, potem bo iztiran iz vseh avstrijskih dežel. — **Soseda sta se sprla.** Jakob Slanovec, posestnik na Glincah se je sprl s sosedom Lovrencom Lončarjem; poslednji je prišel precej pijan k Slanovcu in nekaj sitnarij, a slednji ga je s senenimi vilami tepel, v prsa suval, klofotal in ga na tla podrl. Obdolženec pravi, da je to zaradi tega storil, ker mu Lončar baje ni dal miru in je opetovano vanj silil in tiščal. Sodišče je Slanovca obsodilo na 4 tedne ječe. — **Zaradi izsiljevanja** sta bila včeraj obsojena zakonska Janez in Marija Begar iz Kranja, kar sta z raz-nimi pretilimi pismi izsilila od župnika Neima okoli 4000 K. Prvi je bil obsojen na 5 mesecev, njegova žena pa na 5 tednov ječe.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Tovarna topov pogorela. V pariškem predmestju St. Denis ležeča to-varna topov je pogorela. — **Nove puške.** „A anti“ trdi, da je iznašel nek stotnik v Milanu novo vrsto pušk in iznajdbo avstro-ogrske vladi odstopil za 75 000 lir. — **Milijon z a r o k o p i s.** Ameriški milijonar Morgan je ponudil za rokopa Miltonovega speva „Izgubljeni raj“ 1 025 000 mark. Ko je Milton l. 1665 ta svoj spav dokončal, do-bil je le s težavo založnika, ki mu je plačal — 10 funt. šterlingov. — **Magistratno v i n s k o k l e t** na Dunaju bodo v toliko razširili, da dobi nove prostore za skladišča. — **Rudokop srebra** v Kutnigori so opustili. — **Brez žičn i t e l e f o n** je iznašel Francoz prof. Collins. — **Šest topov ukradli** so tatovi an-gleški vojni upravi iz vojašnice pri Wool-wichu. Topovi so bili radi svoje zgodovine jako dragoceni. Angleški tatovi so pač naj-pogumnejši. — **Nemci** so se v letu 1902 pomnožili v Nemčiji za 900.000 duš. Tako najnovejša statistika. — **Z e n s k a e m a n -c i p a c i j a** poganja na Finskem čudne ovetove. Žensko društvo v Helsingforsu je sklenilo, da se odslej oženjene gospe ne bodo posluževale niti svojih rodbinskih imen,

niti imen svojih mož. Tudi naslovi »gospa« in »gospodična« naj se odpravijo, ker to kaže na odnošaje z moškimi. Vse ženske bodo imele eno ime, katero pa še ni go-tovo. Uslužbenke bodo odslej gospodarjem dajale spridevalo, ne pa obratno. Tako je sklenilo društvo poslov v Tammerforsu. Naj sklepa jo Eline hčere karkoli, — da bi pre-ved ne govorile do tega le ne spravijo svoje emancipacije!

Društva.

(Silvestrov večer) v hotelu „Fischer“ v Kamniku prirede kamniški samoi. Vzpored: 1. Petje. Izvaja iz prijaznosti slav. I. slov. pevsko društvo »Lira«. 2. Šaljiva pri-zora. Izvražujeta dva najeta klovna. 3. Sanč-nate slike. 4. Polnočna pošta, katero oskrb-ljuje poljski žid iz Brodyja. 5. Plesni venček. Med posameznimi točkami vsporeda in pri-plezu svira orkester kamniške mestne godbe. Vstopnina 40 vin. za osebo. Dame proste. Čsti dobiček veselice je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Začetek ob 8. uri zvečer.

(Silvestrovo veselico) pri-re di Narodna čitalnica v Kranju v četrtek, 31. decembra 1903 točno ob pol devetih zvečer v svojih prostorih. Vstopnina za člane 50 vin., za nečlane 1 krono. K obilni ude-ležbi vabi člane in prijatelje Narodne čit-al-nice najljubnejše odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 30. decembra. Cesarju se je pri zadnjem njegovem bivanju pri-svoji hčeri Valeriji v Walsee pripe-tila mala nezgoda. V soboto je šel brez spremstva po stopnjicah nad-vojvodove palače. Z ostrogo na če-vljih se je zapletel v preproge ter je padel. Priletel je na neko klop. Vstal je sam, ne da bi se bil znatno po-škodoval. V spremstvu prihitelega sluge je odšel takoj v svojo sobo. Zdravniške pomoči ni poklical. Nad desnim očesom se pozna cesarju, da se je udaril. Cesar toži tudi, da ga boli v križu, vendar ni nevarnosti. Cesar je sicer pri najboljšem zdravju in vsak dan v dvoru redno opravlja svoja dela. Jutri bo imel cesar splošne avdijske, vendar je pa mogoče, da avdijske odpove, ker mu bi bilo treba pri teh avdijskah dalje časa stati in bi mu to povzročalo bolečine v križih.

Trst, 30. dec. V Grado so pri iz-kopavanju našli ostanke velikanske ba-zilike iz prvih časov krščanstva.

Rim, 30. dec. Škofom v Tridentu je imenovan dr. Endrici.

Rim, 30. dec. Prof. Gubernati pri-občuje pismo nekega avstrijskega nad-vojvode, ki obsoja dogodke v Inomostu in se izreka za ustanovitev laškega vseučilišča v Roveredu.

Petrograd, 30. decembra. Veliki knez Aleksander je iz Sevastopola ne-nadoma prišel sem, da prepreči vojno.

Praga, 30. dec. Z ozirom na raz-širjene vesti o spravnih konferencah mej Čehi in Nemci pišejo „Nar. Listy“, da doslej nobena stranka ni dobila va-bil k tem konferencaam ter da torej vlada ne misli sklicati teh konferenc ali je pa z razširjenjem teh vesti hotela poizvedeti samo mnenje strank.

Brno, 30. decembra. Moravski češki listi pišejo, da namerava vlada češko vseučilišče ustanoviti v Krome-rižu.

Umrli so:

11. decembra. Ana Bogataj, krojačeva hči, 6 mes. Rimska cesta 8, 14. Eccampite infant. — Ferdinand Kapelj, zasebni uradnik, 50 let, Kolodvorske ulice 26. Se je obesil.

12. decembra. Ivana Brodar, k'eparjeva hči, 6 mes., Velike čolnarske ulice 5. Črevesni katar. — Lu-dovik Grošelj, stražnikov sin, 17 mes. Krakovski nasip 10. Bronchitis.

14. decembra. Anton Benedik, posestnik, 77 let, Hradečkova vas 25. Ostarelost in Incuria cordis.

15. decembra. Terezija Sretalič, tovarn. delavka, 22 let, Tržaška cesta 47. jetika. — Matevž Slekovec, župnik, 47 let, Zaloška cesta 11. Carcinoma ventri-culi. — Emil Poljšak, gostilničarjev sin, 4 mes. Mar-tinova cesta 32. Atrofic.

17. decembra. Ivan Košir, brambovec, Ambrožev trg, se je ubil.

18. decembra. Martin Nagode, mizarjev sin, 2 leti, Stara pot 5. Bronchitis capilaris.

19. decembra. Albin Guzelj, dijak, Kolezijske ulice 26. Meningitis basilaris.

20. decembra. Ivan Riblini, kurjač, 44 let, Ko-njušne ulice 4, srčna hiba. — Ivan Koščak, nadpre-vodnik, 56 let, se je na južnem kolodvoru ponesrečil in bil zmečkan.

21. decembra. Katarina Gulich, krojačeva žena, 61 let, Marije Terezije cesta 11, srčna hiba in vode-nica.

22. decembra. Ivana Bezlej, pismonoševa žena, 36 let, Rimska cesta 10, jetika.

V hiralnici:

11. decembra. Albina Grandšar, tovar. delavka, 49 let, Dementia paralytica prog. Apoplexia cerebri.

12. decembra. Ana Zyka, strojevodja vdova 73 let, Apoplexia cerebri.

V bolnišnici:

10. decembra. Ivan Dolenc, dninar, 52 let, Ileus vulvul intest Gangraena intestin.

12. decembra. Jera Hainricher, delavka 52 let, Dementia epileptica Marasmus

13. decembra. Marija Bečaj, delavka, 70 let, ostarelost.

15. decembra. Ivan Kramar, dijak, 17 let, Plemitis serosae Pesitonitis. — Marija Gliha, tesarjeva žena, 65 let, Marasmus senilis.

19. decembra. Primož Zaduinar, hlapec, 58 let, Pleuritis exudativa

21. decembra. Ivana Fortič, kurilčeva hči, 13 mes. davica.

12. decembra. Amalija Bischof, modistinja, 23 let, pljučna tuberkuloza.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi.	Nebo	Padačina, v 24 urah, mm.
29. 9. zveč.	739.8	-0.4	sl. svzh.	obl.		
7. zjut.	739.4	-6.7	nedoločen			0.0
2. popol.	739.3	-4.8	sl. jvzh.			

Srednja včerašnja temperatura -2.6°, normale -2.6°

Dunajska borza

dné 29. decembra.

Skupni državni dolg v notah	100.63
Skupni državni dolg v srebru	100.60
Avstrijska zlata renta 4%	120.65
Avstrijska krona renta 4%	100.65
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	98.10
Ogrska zlata renta 4%	118.95
Ogrska krona renta 4%	98.75
Ogrska inv. renta 3 1/2%	91.05
Avstro-ogrske bančne delnice	15.95
Kreditne delnice	687.57
London vista	239.30
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v.	117.12 1/2
20 mark	23.43
20 frankov	19.04
Italijanski bankovci	95.35
C. kr. cekini	11.32

Žitne cene

dné 29. decembra 1903. (Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.85 do 7.86
„ „ oktober	7.84 „ 7.65
Ri za april	6.68 „ 6.69
Oves za april	5.49 „ 5.50
Koruzi za maj 1904	5.21 „ 5.22

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.90 do 8.35
Ri južne železnice	7.95 „ 8.35
Ri	6.70 „ 6.80
Jedmen	6.50 „ 7.60
„ ob Tisi	6.10 „ 7.20
Koruzi ogrska stara	6 „ 6.25
„ nova	5.35 „ 5.50
Cinkvanti stari	— „ —
„ novi	6.55 „ 7
Oves srednji	5.75 „ 5.95
Fitol	7.50 „ 13.25

Gobe, venecijanske in španske. Najcenejše ima v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice. Vnanja naročila proti povzetju. 22 11-4

Ciril-Metodove biškote

zantevajte slovenski rodoljubi v vsaki prodajalni in pekarni. Ti piškoti so najboljši.

Naročila sprejema družbin založnik **S. H. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.**



Medicinalni konjak 50-9

1393

garantirano pristni vinski destilat pod stalno kemično kontrolo.

Destilerija **Camis & Stock** Trst-Barkovlje.

1/1 steklenice K 5 —

1/2 „ „ 2 60.

Dobiva se v vseh bolj-ših trgovinah.

Razpis službe stražnika.

Pri mestni občini Škofja Loka se nastavi s 1. februarjem 1904

drugi stražnik

z letno plačo 660 K in službeno obleko.

Doslужeni ali odslovljeni žandarmi in vojaki imajo prednost.

Prošnje s krstnim in domovinskim listom in z eventualnimi spričevali naj se vložijo pri mestnem županstvu

do 20. januarja 1904

ter se naj prošilci v tem času osebno predstavijo v občinski pisarni, kjer izvedo natančne pogoje.

Mestno županstvo v Škofji Loki,

dné 23. decembra 1903.

1729 2-1

Trgovina

s špecerijo in delikatesami

vošči 1727 2-1

srečno novo leto!

J. C. Praunseiss

zajutrkovalna soba ter izvoz pristnih kranjskih klobas.

Prodajalnica

z magacinom in kletjo se daje z ugodnimi pogoji v Rajhenburgu na Spodnjem Štajarskem

takoj v najem.

Pojasnila daje Agneza Kacjan, veleposestnica v Rajhenburgu. 1693 3-3

V najem se daje

s 1. januarjem 1904

špecerijska prodajalna

ob vogalu **sv. Jakoba trga** ter na razpotju glavne državne ceste čez St. Jakobski most v Ljubljani, na kraju, za trgovino jako ugodnem in pripravnem.

Več se poižve v isti hiši, II. nadstropje na desno. 1704 3-3

!! Potniki v Ameriko !!

CUNARD LINE

prevažna potnike naravnost 1552 9-9

iz Trsta v Novi York

z brzim parobrodom „AURANIA“ s 1200 mesti III. razreda in s 300 salonskimi mesti II. razreda s kabinami in z brzim parobrodom „CARPATHIA“ z 2000 mesti III. razreda in s 400 salonskimi mesti II. razreda s kabinami.

Cena potne karte za vožnjo, iz Trsta v Novi York hrano, s vinom in vso postrežbo

III. razred za osebo 180 K.

Odhod iz Trsta:

„CARPATHIA“ 15. decembra 1903 „AURANIA“ 2. februarja 1904

„AURANIA“ 29. decembra 1903 „CARPATHIA“ 16. februarja 1904

Natančneje pojasnila, vozne bilete, cene, prevoze v druge postranske luke in železniške postaje iz Novi Yorka v notranja mesta Združenih držav Severne Amerike daje in preskrbuje

Avstrijski domači glavni zastop

Schröder & Comp. - Trst

Via Carlo Ghega št. 8, I. nadstr.

Naslov za brzojave: **SCHRODERCO — TRST.**

Potniki naj se zglašijo pravočasno in precej pisмено ali brzojavno za vozne bilete!

ANTON PRESKER 1357 81



krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 16

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

Izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-večji izbiri po najnižjih cenah

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

V četrtek, dné 31. decembra 1903

vrši se

v restavraciji in kavarni

„pri malem slonu“

v Vodmatu

Silvestrova

veselica s tombolo.

Začetek ob 9. uri zvečer. — Vstop prost.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

1720 2-2 **Marija Hutter.**

Na prodaj sta

2 križeva pota 2

jeden 95 cm visok velja gld. 65.—

drugi 150 „ „ „ 250.—

pri 1591 8

Fr. Toman-u

podobarju in poslatarju v Ljubljani, Valvasorjev trg št. 1.

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

571 66 **F. HITI,**

Pred škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Prodaj ali v najem oddam trgovino

špecerijskega blaga

na dobrem prostoru v Ljubljani radi bolehanja. Trgovina ima lep promet in se ponuja strokovnjaku gotova eksistenca.

Potrební kapital le 2 do 3 tisoč gold

Natančneje pové blagohotno upravníštvo „Slovenca.“ 122 17



Varstvena znamka: Sidro.

LINIMENT. CAPSICI Comp.

Iz lekarne Richterjeve v Pragi.

priznано izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti steklenica po K 1.80, K 1.40 in K 2.— v vseh lekarnah. Zahteva naj se to

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s to varstveno znamko kot pristni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi, Elisabethstrasse 5. 1343 34-14

Naročajte izborno ljubljansko delniško pivo

706 104-65

iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Sodne ulice 4.

Angeljnovino milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-81



sta najbolj koristni
štedilni mili
za hišno rabo.

Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann
izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

Vinska trgovina Jeglič

1692 10-5

Vinotoč v lastni kleti

Pred škofijo št. 1

priporoča belega in črnega istrijana, štajarca, belega, rebulo, muškato, belo, sladko, Vino de Rosa, rudeče, sladko, kot tudi staro ogrsko vino; dalje posebno:

Rogica,	iz sušenega grozdja, črno, sladko, ste-	
klenica	7/10 litr.	80 kr.
Refoško,	staro, sladko, 7/10 litr.	70 "
	novi, iz soda, 1 liter	64 "
Prosekar,	star, 1 liter	48 "
Vino	lastnega pridelka iz Krškega,) belo	40 "
	Trške gore izb. kakov., rebljan) rudeče	36 "

Istrsko vino

lastnega pridelka
teran in muškato
rudeče in refoško
se dobiva pri

Anton Ferlan di Giorgio

v Revnju (Istra).

Na prodaj ima tudi izboren
1550 12-9 tropinjec.

Vzorci in cene na zahtevanje.

Suhe gobe, orehe, predivo,
želod, vsake vrste fižol, žito,
sadje, suho in sveže, sploh vse
deželne pridelke, 1484 14

kupi Anton Kolenc v Celju.

Nove zboljšane gramofone

z glasovno-, ročno- in varstveno
omario, zelo priljubljeno med
duhovščino, po družini in med
zasebniki.

Gramofon
avtomate

za gostilne zelo pridobitne
prodajam tudi na obroke.

Imam veliko zalogo, najnovejše plošče, katere zamenjujem za stare.

Vnanja naročila se rešujejo z obratno pošto.

1079 50-38

Rudolf Weber, urar
v Ljubljani, stari trg 16.



Iščem dobro izurjenega strugarskega pomočnika oziroma strugarja.

Plača po dogovoru. Služba stalna in takoj
Fran Švigelj 1495 14
tovarna stolov na Bregu pri Borovnici.

Posestvo je naprodaj

v lepem kraju ob novi državni
železnici v Rožni dolini na Ko-
roškem.

Posestvo obsega iz njiv, travnikov in
gozdov; v hiši je stara krčma, prodajalnice
ter prodaja tobaka. Ista je pripravna tudi za
kako drugo kupčijo.

Cena posestvu je 10.600 kron. Plača po
dogovoru.

Naslov posestnika povzeto iz
upravnštvo »Slovenca«. 1522 14

Angleško skladišče oblek. Ljubljana, Mestni trg 5.

Kožuhovina

se od 1. januarja 1904 prodaja za vsako ceno.

V zalogi so mej drugim skunks - kolier - mufi, potem kožuhovinaste
jopice, kožuhi za mesto in potovanje, mikado itd. itd.

Globoko znižane cene za obleko za gospode in dame.

Velespoštovanjem

Oroslav Bernatović.

1722 1-3

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana, Prešernove ulice št. 9,

priporočata svojo bogato zalogo **zgotovljenih oblek** za gospode, dečke in otroke, kakor tudi najnovejših predmetov v **konfekciji za dame.**

Solidne cene, točna postrežba.

1532 12-11

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanj-
šega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh **spekulacijskih**
vrednostnih papirjev in **vestni nasveti** za dosego kolikor
je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti **naloženih**
glavnih. 134 277